

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 103/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Gabrielou Košudovou, Svätoplukovo námestie 3, Nitra, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 7 Co 259/2018-1257 z 30. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 14. januára 2022 domáha zrušenia rozsudku Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 259/2018-1257 z 30. septembra 2021 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 C 56/2002-1188 z 27. apríla 2018 o zamietnutí žaloby sťažovateľky (žalobkyne v 1. rade), a vo výroku, ktorým [REDACTED] (žalovanému) a [REDACTED] (intervenientovi) priznal voči sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (ďalej aj „napadnutý rozsudok“). Navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Okrem toho žiada, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania.

2. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavnej sťažnosti predchádzali ústavné sťažnosti oboch strán konania vedeného Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 C 56/2002, v ktorom si sťažovateľka spolu s [REDACTED] a [REDACTED] (žalobcami v 2. a 3. rade) uplatňovali viaceré nároky na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla smrťou Š. H. (manžela sťažovateľky a otca žalobcov v 2. a 3. rade) v dôsledku dopravnej nehody, ktorú 7. júla 1999 zaviniel žalovaný. O týchto ústavných sťažnostiach rozhodol ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 174/2018-65 z 19. septembra 2018 a nálezom č. k. I. ÚS 198/2018-66 z 5. septembra 2018,

v ktorom (okrem iného) uviedol, že o nároku, ktorý predstavovali náklady spojené s pohrebom, okresný súd právoplatne rozhodol rozsudkom č. k. 15 C 56/2002 zo 6. mája 2008 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Co 19/2009 z 25. júna 2009 tak, že návrh v tejto časti zamietol. O žalobcami uplatnenej nemajetkovej ujme v peniazoch okresný súd právoplatne rozhodol rozsudkom č. k. 15 C 56/2002 zo 16. marca 2010 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 7 Co 147/2010 z 29. novembra 2011 tak, že žalobe vyhovel a uložil žalovanému zaplatiť sťažovateľke sumu 13 277,57 eur a žalobcom v 2. a 3. rade každému po 9 958,18 eur, v časti úrokov z omeškania žalobu zamietol. O náhrade nákladov na výživu pozostalých okresný súd rozhodol rozsudkom z 15. marca 2013 tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľke sumu 86 173,04 eur, žalobcovi v 2. rade sumu 1 311,93 eur a žalobkyni v 3. rade sumu 1 733,01 eur s úrokmi z omeškania, a zároveň doplniacím rozsudkom rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcom pozostalostnú úrazovú rentu. Krajský súd uznesením č. k. 7 Co 767/2015 z 28. apríla 2017 predmetný rozsudok okresného súdu zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd ďalším rozsudkom č. k. 15 C 56/2002-1188 z 27. apríla 2018 rozhodol tak, že žalobu žalobcov zamietal; žalobca v 2. rade má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 868 833/1 122 803 %; žalovaná v 3. rade má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 802 184/1 189 452 %; žalovanému a intervenientovi nepriznáva náhradu trov konania vo vzťahu voči sťažovateľke. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali odvolanie žalobcovia, žalovaný aj intervenient.

3. Krajský súd následne rozsudkom č. k. 7 Co 259/2018-1257 z 30. septembra 2021, ktorý nadobudol právoplatnosť 15. novembra 2021, rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby sťažovateľky potvrdil; vo výroku o trovách konania vo vzťahu k žalobcom, žalovanému a intervenientovi zmenil tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, a vo výroku o zamietnutí žaloby žalobcov v 2. a 3. rade zrušil a konanie vo vzťahu k nim zastavil; žalobcom v 2. a 3. rade, žalovanému a intervenientovi nepriznal nárok na náhradu trov konania v časti zastaveného konania; žalovanému a intervenientovi priznal voči sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti s poukazom na to, že predmetom sporového konania vo veci samej zostal nárok na pozostalostnú úrazovú rentu (náhradu nákladov na výživu pozostalých) s príslušenstvom, vyslovuje názor, že napadnutým rozsudkom krajského súdu (t. j. jeho prvou a piatou výrokovou vetou) došlo k porušeniu jej „práva na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces vyplývajúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1, čl. 3 ods. 1, a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd“. Krajskému súdu vytýka, že sa v otázke premlčania uvedeného nároku, resp. začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty odklonil od dovtedajšieho posudzovania tejto otázky, keď vychádzajúc z judikátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) R 16/2014 (t. j. rozsudku najvyššieho súdu č. k. 1 Cdo 82/2009 z 28. mája 2010), ktorým vyslovil, že „Poškodený sa dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka), v okamihu preukázateľného získania informácie o skutkových okolnostiach, na základe ktorých si môže urobiť dostatočný úsudok o tom, konkrétne ktorá fyzická

alebo právnická osoba za škodu zodpovedá; v uvedenom okamihu nemusí byť daná z rozhodnutia súdu vyplývajúca nespochybniteľná istota poškodeného o zodpovednom subjekte a o jeho zodpovednosti.“, v jej veci zaujal odlišný právny názor. Kvôli prihliadnutiu na námietku premlčania žalovaného a intervenienta sa krajský súd uvedeným nárokom sťažovateľky meritórne nezaoberal. Sťažovateľka je presvedčená, že v dôsledku zásadnej zmeny v posúdení námietky premlčania, avšak bez zmeny skutkového stavu, došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces, keďže nebola zabezpečená rovnosť v uplatňovaní práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd rozhoduje o ústavných sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd [čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)].

6. Konanie pred ústavným súdom upravujú ustanovenia § 32 až § 241 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), t. j. jeho piata časť. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak (§ 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. To znamená, že ešte pred tým, ako sa ústavný súd môže začať zaoberať materiálnou stránkou veci, je vždy povinný preskúmať formálne (procesné) náležitosti ústavnej sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak ústavná sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a predpoklady, môže sa ňou ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky (I. ÚS 187/2012, III. ÚS 349/2015, I. ÚS 106/2020).

7. Ústavný súd, súc viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde), zásadne môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

8. Ústavný súd, akceptujúc autonómiu vôle navrhovateľov (sťažovateľov), ak zákon o ústavnom súde vyslovene neuvedie inak, nemá možnosť rozhodovať *ultra petitem* a rozširovať individuálnu ochranu ústavnosti nad rámec, ktorý navrhovatelia (sťažovatelia) požadujú (navrhujú). Taká možnosť tu nie je ani v prípade, že by zo skutkového stavu opísaného v návrhu na začatie konania (z ústavnej sťažnosti) vyplývali porušenia ďalších článkov ústavy alebo medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách podľa čl. 7 ods. 5 ústavy. Bez aktívneho prístupu navrhovateľov (sťažovateľov), ústavný súd zásadne nie je oprávnený ani povinný prijímať výroky, ktorých sa navrhovatelia (sťažovatelia) v petite nedomáhali, hoci by sa javili ako účinný prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd. Preto treba za osobitne dôležitú považovať náležitosť návrhu spočívajúcu v tom, že navrhovateľ musí uviesť, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (m. m. III. ÚS 419/2018).

9. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom tohto návrhu, teda v konaní podľa čl. 127 ústavy tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti (tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona o ústavnom súde; pozn.), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvzťažná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej sťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnanú ústavnoprávnu solemnitú, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd.

10. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľka sa ňou domáha zrušenia rozsudku krajského súdu č. k. 7 Co 259/2018-1257 z 30. septembra 2021 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 15 C 56/2002-1188 z 27. apríla 2018 o zamietnutí žaloby sťažovateľky, ako aj vo výroku, ktorým žalovanému a intervenientovi priznal voči sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (bod 1). Petit ústavnej sťažnosti neobsahuje návrh sťažovateľky na vyslovenie porušenia konkrétnych základných práv a slobôd napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavným súdom (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde). Skutočnosť, že petit má mať podobu návrhu výroku meritórneho rozhodnutia ústavného súdu, je pritom sťažovateľke (zastúpenej kvalifikovanou právnu zástupkyňou) známa, keďže svoju predchádzajúcu ústavnú sťažnosť (II. ÚS 174/2018) takýmto spôsobom koncipovala.

11. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti navyše vyplýva, že zrušenia napadnutého rozsudku krajského súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 15 C 56/2002-1188 z 27. apríla 2018 o zamietnutí žaloby sťažovateľky, sa sťažovateľka domáha jednak z dôvodu, že v odvolacom konaní došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, ako aj z dôvodu, že krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z judikátu najvyššieho súdu R 16/2014, ktorý sťažovateľka nepovažuje za ustálenú rozhodovaciu prax.

12. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010) a ako nástroj ochrany základných práv a slobôd nastupuje až po vyčerpaní všetkých dostupných efektívnych prostriedkov na ochranu práv uplatniteľných v zhode so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

13. Právomoc zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu má primárne najvyšší súd, ak je dovolanie dôvodné (§ 449 ods. 1 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu

odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP]. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne [§ 421 ods. 1 CSP].

14. Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľka dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu nepodala; vo veci bolo vydané uznesenie o trovách konania, proti ktorému podali 18. januára 2022 žalobcovia sťažnosť a návrh na prerušenie konania.

15. Ak zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namietala, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04).

16. Pokiaľ sa sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti domáha zrušenia napadnutého rozsudku krajského súdu vo výroku, ktorým žalovanému a intervenientovi priznal voči sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (bod 11), ústavnú sťažnosť v tejto časti ani neodôvodnila (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

17. Nedostatok právne relevantného odôvodnenia ústavnej sťažnosti má vo vzťahu k namietaným porušeniam toho-ktorého základného práva alebo slobody významné procesné dôsledky, pretože ústavný súd nie je skutkovým súdom ani ďalšou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, takže bez splnenia uvedenej podmienky ústavný súd o návrhoch sťažovateľa uvedených v petite ani nemôže rozhodovať (napr. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, IV. ÚS 279/07, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 26/2016 a iné).

18. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde], ako aj pre neprípustnosť [§ 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. februára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu